

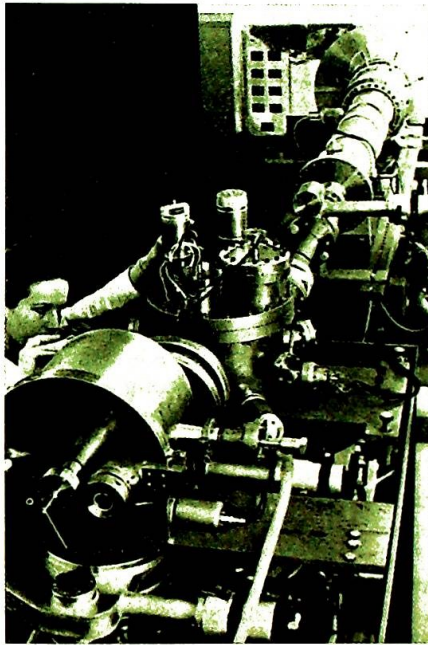
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 1

85. ÅRGANG
13. JANUAR

1 9 7 3

REDAKSJONELT:

**VI
ER
OPTIMISTER!**

LITTERATUR:

**EN KONVERTITTS
TILBAKEBLIKK
OG LENGSEL**

(Side 8)

Godt nytt år og vel møtt igjen!

REDAKSJONELT:

VI ER OPT

BØNNEUKEN

18.—25. JANUAR
PROGRAM
FOR OSLO-OMRÅDET:

Torsdag 18. Åpningsgudstjeneste i Domkirken. Deretter sammenkomst i KFUM-huset, Møllergt. 1.

Fredag 19. Frelsesarmeen, Majorstua korps, Kirkeveien 62.

Lørdag 20. Immanuelkirken (metodistkirke), Bergensgt. 12.

Søndag 21. Øståsen kirke, Kornmoveien 18, Kolbotn, Oppegård.

Mandag 22. Bygdøy kirke. Etter bønnegudstjenesten inviterer Kirkeakademiet til sammenkomst i Fredriksborg. Tema: En lovprisning og bønnens ekumenikk — må vi være enige for å be sammen?

Tirsdag 23. Majorstuen kirke.

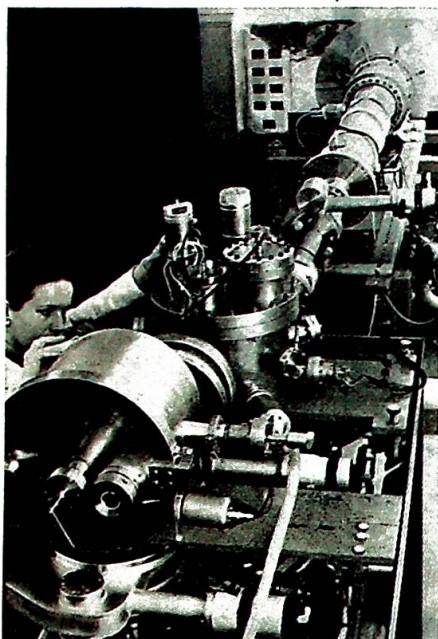
Onsdag 24. St. Hallvard katolske kirke.

Torsdag 25. Trefoldighetkirken. Etter bønnegudstjenesten er det møte i Universitetets Gamle Festsal hvor professor dr. theol. Einar Molland taler om: Evangelisk-luthersk og romersk-katolsk i dag.

BØNNEGUDSTJENESTEN BEGYNNER HVER KVELD KL. 19.30

KRISTNE FRA ALLE KIRKER OG SAMFUNN VELKOMMEN!

Utenfor Oslo vil det bli holdt møter i Sarpsborg, Stavanger, Bergen, Geilo, Trondheim, Tromsø og Hammerfest. (Se ellers s. 4 og s. 12.)

Tiden er full av -ismer. En av dem er pessimismen, skrev en avis den 3. januar. Og rørte derved ved noe som kan komme til å prege 1973. 72 var på mange måter et vondt år, et år med videre splittelse, øket vold og fanatisme og med press mot enkeltmennesker og mot hele samfunn. For mange tenkende kvinner og menn var det derfor ikke så underlig at de gode nyttårstaler og det jublende fyrverkeri ble mottatt med atskillig skepsis — for ikke å si med *pessimisme*. Det gjelder sikkert både troende og ikke-troende. Verden er tilsynelatende så håpløst fremmed og vanskelig og uforståelig at det enkelte vesen ofte får en følelse av at det står avmektig overfor den kalde virkelighet — hvilket det lille bildet over disse linjer skulle antyde.

Denne voksende pessimisme — som foreløpig kanskje bare er synlig som trang til isolasjon (husk EF-valget) — er muligens farligere enn de fleste andre ting vi nå til daglig trues av. Blant annet fordi den, etter min mening, angriper noe vesentlig i vår tro. Vi glemmer at det annet Vatikan-konsil ga oss et nytt siktepunkt når det gjelder forholdet mellom Kirken og verden. Og at det knapt var meningen at disse tanker bare var gyldige i lyse tider:

«Mennesket er . . . skapt i Guds bilde og har fått i oppdrag å herske over jorden og alt hva den omfatter, for å styre verden i rettferdighet og sannhet. Oppdraget går videre ut på at mennesket skal erkjenne Gud som alles Skaper og føre seg selv og univer-

set tilbake til Ham . . . Dette gjelder selv de mest dagligdagse gjøremål. De menn og kvinner som tjener samfunnet ved sin innsats, kan med rette mene at de utfolder Skaperens verk ved sitt virke, er til gagn for sine medmennesker og personlig bidrar til oppfyllelsen av Guds hensikt med historien. De kristne skal ikke tro at de resultater som mennesket oppnår ved å utnytte sine evner og krefter, står i strid med Guds makt, og at den fornuftsbegavede skapning er Skaperens konkurrent. De skal snarere være overbevist om at menneskeslektens triumfer er et tegn på Guds storhet og en frukt av Hans vidunderlige plan. Jo større menneskenes makt blir, jo videre også deres individuelle og kollektive ansvar.»

Er det så, i neste omgang, det minste tegn til at denne optimisme lever? Tilsynelatende ikke, man opplever som pave Paul selv sa i sitt fredsbudskap i forrige uke at tvil truer våre forsetter og tanker, ja, at de kan lammes av denne tvil. En tvil som, med pavens ord, i neste omgang vil arte seg som spott, skepsis og til slutt fornektelse.

I bunken av nyhetsmeldinger i nyttårstiden, har jeg likevel tatt frem fire notiser som bekrefter at Konsilets tanker lever i nye tanker og handlinger i Kirken. Det er tanker og handlinger som også kan virke fremmede og nesten uforståelige på noen — men de kan ikke virke pessimistiske. I en av disse meldinger taler den pavelige delegat i Norden, erkebiskop Josef Zakbar, under den forberedende sikkerhetskonferanse i Helsinki. Sikkerheten i verden kan i det lange løp ikke bare bygge på en balanse mellom maktene, men trenger et klima hvor det hersker gjensidig tillit. «Den hellige stol er overbevist om at en varig fred og en virkelig sikkerhet og et samarbeide mellom folkene bare kan virkeliggjøres på grunnlag av konkrete etiske normer.» Det er ingen frykt-som pessimisme i slike ord.

I en annen nyhetsmelding, fra Rom, taler pave Paul selv til 150 teknikere fra utviklingslandene og sier: «Kirken støtter med alle de midler den har til rådighet, dagens internasjonale samarbeide», utviklingen mot

IMISTER

større enhet og en sunn sosialisering i samfunn og næringsliv. Kirkens egen sending er ikke av politisk eller sosial art, men er religiøs, fremholdt paven. Men også i dens religiøse sending strømmer vilje og kraft til å være med på å bygge opp det menneskelige fellesskap. Det er ingen pessimisme i dette.

Samme vilje til å møte vanskelighetene åpent finner vi i de to andre meldingene. Biskop Thomas Holland i Salford i Storbritannia (området rundt Manchester) starter en ny hjelpe-tjeneste for vordende mødre som trenger hjelp, åndelig og materielt. Han oppfordrer katolikkene i sitt bispedømme til «å tjene livet» på denne måten i en tid hvor antall aborter skremmer.

Og, til slutt, kardinal Stefan Wyszyński i Polen skriver til sine embedsbrødre i USA og ber dem gjøre alt som er mulig for å stoppe krigføringen i Vietnam. Det er neppe noen som tidligere har beskyldt kardinalen for å være spesielt kommunist-vennlig, og man vil ikke gjøre det nå heller. Men i nevnte tilfelle personifiserer han et samarbeid på tvers av landegrensene — i optimismens tegn, i troen på at utviklingen kan vendes.

Før hendte det at man sa at kristne virket som dårer i verdens øyne.

Vårt nyttårsønske i 73 er at vi blir betraktet som optimister.

Det er et slikt sinnelag det er bruk for — og det stemmer visst ganske udmerket med det Kristus lærte oss.

A. R.

Kroatisk sjelesørger

Pater Franjo Oroz O.P. overtar sjelesorgen for kroaterne i Stockholm og i Oslo. Han bor i Lunden kloster, Øvre Lunden 5, Oslo 5, tlf. 21 25 87 og leser kroatisk messe i St. Josephs kapell, Akersvn. 4 den 2. og den siste søndag i hver måned kl. 11.

JEAN VANIER I OSLO

JEAN VANIER, fransk-kanadieren som er kjent for sitt arbeide blant handicappede (omtalt i vårt intervju med den danske presten Jørgen Hviid ifjor høst) kommer til Oslo 16. januar for å holde tre foredrag. Programmet ser slik ut:

Tirsdag den 16. januar klokken 19.30 i St. Dominikus: **KIRKEN OG DEN FATTIGE.**

Onsdag den 17. januar klokken 19.30 i Universitetssenteret på Blindern (Fredrikke-restauranten): **FATTIGDOM OG VOLD.**

Torsdag den 18. januar klokken 19.30 i Misjonsaulaen: **DEN MENTALT HANDICAPPEDES BETYDNING FOR DET MODERNE SAMFUNN.**

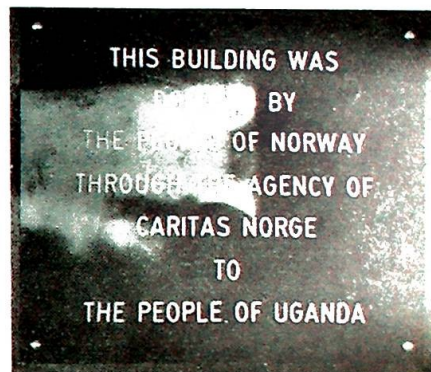
NORSK INNSATS I AFRIKA

Av HARALD TAXT, Caritas-leder.

Kamuli-prosjektet innviet.

Den 26. juli 1972 ble avdelingen for underernærte barn og demonstrasjonsavdelingen for mødre ved Kamuli sykehus i Uganda høytidelig innviet etter en kort innkjøringsperiode. Caritas Norge har bygget denne avdelingen i samarbeid med Direktoratet for Utviklingshjelp («NORAD»), og prosjektet har kostet kr. 456 000,—, — fra NORAD kr. 396 000,— og fra Nordisk Fasteaksjon (1968) kr. 60 000,—. Caritas Norge har dessuten sendt endel utstyr til operasjons-salen ved samme sykehus (operasjonslampe, operasjonsbord og kirurgiske instrumenter). Avdelingen for underernærte barn er meget viktig for hele Busoga distrikt hvor sykehuset ligger. Distriktet har den høyeste prosent av underernærte barn i hele Øst-Afrika.

Tilstede ved innvielsen var Ugandas helseminister, dr. Geza, og som representant for NORAD konsul Arne Jordbræk, foruten en rekke lokale autoriteter og fremtredende personer. Herr Jordbræk nevnte i sin tale at NORAD engang før i samarbeid med Caritas Norge har hatt anledning til å støtte de franciskanske misjonssøstre i Uganda, nemlig ved reisingen av sykepleierskolen ved Nsambya hospital i Kampala, begge gangene til NORAD's fulle tilfredshet. På vegne av Caritas Norge som ikke var representert ved innvielsen, og på vegne av den norske

En hilsen nordfra.

regjering, takket han for utmerket utført arbeid og ønsket sykehuset alt godt for fremtiden. Overlegen ved sykehuset, dr. J. Connell, uttalte blant annet: «Da sykehuset ble bygget for 40 år siden av soltørket leire, var det et voldsomt frem-skrutt på den tiden og ydet store tjenester. Men tidens tann har tæret synlig på bygningene. Jeg er idag uhyre glad over å kunne åpne denne nye avdelingen for underernærte barn og demonstrasjonsavdelingen for mødre fra distriktet. Inntil nu måtte behandlingen av barna foregå på en av sykehusets stuer under store vanskeligheter på grunn av overbelegg og ikke minst på grunn av smittefaren barna var utsatt for. Undervisningen av mødre i tilberedning av ernæringsmessig riktig mat måtte foregå på sykestuens veranda. Vi er derfor meget glad for å kunne flytte inn i en stor, moderne enhet hvor vi håper å kunne videreutvikle dette viktige arbeidet. Mødrene og barna vil her få omgivelser og bekvemmeligheter som vil gi dem mot på samarbeid og lærdom. Som et ledd i undervisningen av mødre er det også bygget et afrikansk mønsterhjem her, og avdelingen har et stort stykke land for undervisning i dyrking av viktige næringsmidler.» Dr. Connell sluttet sin tale med på egne og Søstrenes vegne å

(Forts. s. 9.)

«FOR Å GJØRE HVA

Av pater D. J. BOERS OFM.

Den økumeniske bevegelse er igrunnen intet annet enn de respektive kristne kirkers og trossamfunns felles engasjement i det arbeide som sikter på å gjenopprette Kristi kirkes synlige og institusjonelle enhet.

Kristus har villet at det skal være én hjord med ham selv som den ene hyrde. Det er på denne enhet at verden skal kunne vite at Kristus er den som er sent av Faderen som verdens frelser. Dette er da også grunnen til at hjordens, dvs. Kristi kirkes enhet må være synlig, ellers kunne den jo ikke være et erkjennelsestegn.

Det er derfor av mange grunner en skam og en ekte sorg for alle kristne at vi ikke har maktet å bevare Kristi kirkes enhet i tidenes løp. Ansikt til ansikt med dette bedrøvelige faktum er det absolutt nødvendig at alle kristne, på tvers av alle de konfesjonelle og andre skillermurer som de i historiens forskjellige epoker har reist seg imellom, arbeider sammen for å bryte ned murene og gjenopprette den tapte totale enhet. For, denne enhet er gitt prinsipielt og radikalt sammen med den éne dåp i den éne tro.

Her er det den økumeniske bevegelse har sin plass. Det ligger i sakens natur at den ikke bare er en sak for spesialister. Det er, som det Annet Vatikankonsil sier i dekretet om Økumenismen, en sak som angår hele kirken: «Omsorgen for enhetens gjenoprettelse deles av hele kirken, både legfolk og hyrder, og hver enkelt berøres av den etter evne både i det daglige kristenliv og i den teologiske eller historiske forskning.»

Den økumeniske bevegelse arbeider altså på forskjellige plan:

■ Den institusjonelle økumenisme, som omfatter de offisielle initiativer som blir tatt og iverksatt av de forskjellige kristne kirkers og trossamfunns offisielle instanser og representanter.

■ Den doktrinære økumenisme, som er engasjert i dialogen mellom de forskjellige konfesjonelle tradisjoners medlemmer og representanter vedrørende teologiske og historiske punkter.

■ Den diakonale eller tjenestens økumenisme som er engasjert i samarbeidet mellom de forskjellige kristne kirker og trossamfunn på det sosiale og kulturelle område, på det lokale, det regionale, det nasjonale eller det internasjonale plan.

■ Den spirituelle eller åndelige økumenisme.

■ Det tales idag til og med om en «sekulær eller verdslig økumenisme», den såkalte «etter-økumenisme», og en økumenisme som de såkalte «underground-churches» praktiserer. Selv om disse aktiviteter er virkelige nok, faller de her og nu utenfor vår betraktning.

Ansikt til ansikt med en slik skog av uttrykk, er det mange som spør om man ikke heller bare burde snakke om forskjellige slags økumenisme. Personlig tror jeg at det bare finnes en eneste økumenisme som er båret frem i forskjellige former. Allikevel synes det riktig å prioritere blant disse forskjellige former i overensstemmelse

med tidens og stedets behov og muligheter. Det kan imidlertid neppe være tvil om at den form av økumenisme som alltid og overalt må ha prioritet, er den åndelige. Det er jo slik at økumenismen ikke først og fremst avspiller seg på det institusjonelle plan, ei heller på den sosiale eller kulturelle innsatsens plan, heller ikke på den teologiske eller historiske dialogs plan, men tvertimot på selve det kristne mysteriums plan hvor nåden fra Guds side og bønnen fra menneskets side møter hverandre.

Det som forklarer og rettferdiggjør hele den økumeniske bevegelse er den éne Kristi kirkes mysterium, Herrens kall til Hans egne om «å være ett» likesom Han selv og Faderen er ett. Det er på dette åndelige plan man først og fremst må stille seg, om man i det hele tatt skal kunne forstå og rett vurdere den økumeniske bevegelse og stimulere den, som den virkelig fortjener det. Vatikankonsilets dekret om Økumenismen kan derfor med rette si: «Hjertets omvendelse og et liv i hellighet er, sammen med de private og offentlige bønner for de kristnes enhet, i sannhet likesom sjelen i hele den økumeniske bevegelse, og kan med rette kalles den åndelige økumenisme.»

Kirkens enhet er et nådens mysterium som først og fremst blir virkeliggjort av Helligånden. Den vil derfor bare da nå sin fullendelse hvis de som tror på dette mysterium går inn på nådens tilbud. Og her er det nettopp at bønnen kommer inn, bønnen for de kristnes eller for Kirkens enhet.

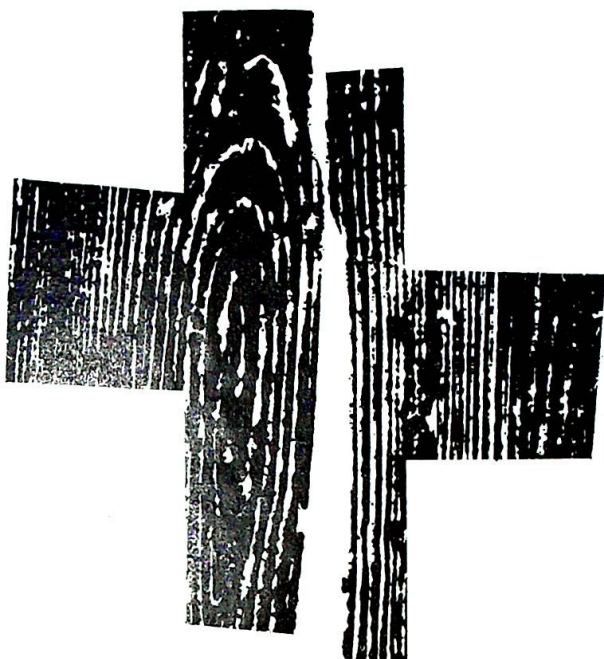
Dekretet om Økumenismen taler først om den bønn for kristen enhet som det skulle falle katolikkene naturlig ofte å samle seg i. Men så fortsetter det med å tale om den bønn for kristen eller Kirkens enhet som ved visse anledninger katolikkene forener seg i med sine «adskilte brødre». Om denne bønn blir det sagt at den er «både tillatt og ønskelig».

Det slår kanskje noen som høyst merkverdig at det her sies at en felles bønn mellom de forskjellige grupper av adskilte kristne er «tillatt». En er nesten fristet til å rope: «Det skulle bare mangle!» Vi tar det ofte for gitt at de adskilte kristne ihvertfall kan be i fellesskap. Dette beviser imidlertid at vi i noen få år har kommet langt lenger enn vi kunne ha tenkt for litt mer enn for tyve år siden! Om vi lar våre følelser tie litt stille, må en jo innrømme at det å be i fellesskap forutsetter at det finnes et virkelig åndelig fellesskap blant de adskilte kristne. Skulle dette ikke finnes og de allikevel ha i fellesskap, ville de enten «gjøre som om», eller de kompromitterte sine dypeste overbevisninger.

Dette problem har skapt en god del vanskeligheter i tidenes løp, og løsningen viser seg i utviklingen av Bønneuken for kristen enhet. Der er denne utvikling som avspeiler seg nettopp i den presise formulering Dekretet om Økumenismen bruker når det sier at denne felles bønn mellom katolikkene og deres adskilte medkristne er «tillatt».

Forutsetningen til alle kristnes felles bønn for Kirkens enhet er Kristi egen bønn for sine disiplers enhet. Selve formuleringen av Bønneukens intensjon som Dekretet bru-

HAN VIL»

ker i denne forbindelse gjenspeiler læren om Kirken som det Annet Vatikankonsil har gjort til sin, spesielt i den dogmatiske konstitusjon om Kirken som kalles: «Lumen Gentium».

I sin tekst om de adskilte kristnes felles bønn baserer dekretet om Økumenismen denne felles bønn på Kristi egen bønn om enhet som Han inntrengende rettet til Faderen. De som har studert historien om denne tekstens tilblivelse i Konsilets forhandlinger, vet at Konsilets fedre med viten og vilje og helt bevisst har unngått å sette som Bønneukens intensjon (som det fra katolsk side ble gjort før) en eventuell tilbakevenden av de adskilte kristne til Petri hjord. Konsilet unngikk dette bevisst, ikke bare for ikke å sjokkere de ikke-katolske kristne. Heller ikke bare for at man ved visse anledninger (som Bønneuken) skulle kunne ha til sin rådighet en formulering som også de ikke-katolske kristne med god samvittighet kunne være med på. Selvfølgelig dreier det seg heller ikke om en Kirkens enhet til nedsatt pris, basert på et minimum av felles tro, men tvertimot om den fulle og totale enhet om hvilken Kristus selv ba og for hvilken Han evig fortsetter med å be. Enhver annen enhet de kristne seg imellom enn denne hele og totale enhet, ville være et bedrag og et forræderi som enhver ekte kristen er nødt til å avvise. Den avgjørende grunn til at Konsilet bevisst har brukt denne nye formulering som vi finner i dekretet om Økumenismen, ligger i en fornyet og mer avklart tankegang.

Men her må en kreve absolutt ærlighet. Man kan umulig be i fellesskap uten samtidig å være tro mot sine egne trosoverbevisninger, som tildels er særegne overbevisninger. Skulle man ikke være tro mot dem, om man nu er en

(Forts. s. 12.)

Støtt vår forlags- virksomhet!

Noen har forstått hva det dreier seg om:

«I den store flommen av litteratur som hver høst strømmer ut fra våre forlag, skjer det lett at bøker som etter sitt innhold fortjener bred oppmerksomhet simpelthen blir oversett. Rene tilfeldigheter avgjør ofte hvilke bøker som blir trukket frem for offentlighetens øyne . . . om det da ikke står et pengesterkt forlag bak med midler til effektiv markedsføring. Et offer for denne tilfeldighetens lov er en liten trykksak fra det katolske St. Olav forlag . . . dessverre, sørgelig lite påaktet.»

Dette skrev Bjørn R. Jacobsen (om «Enhet og mangfold») i Tønsbergs Blad for et par år siden. Situasjonen er den samme idag. Vi kan ikke drive storslått reklame. Vi kan vise til de mest positive anmeldelser i landets aviser. Men ikke til imponerende salgsoppgaver. Vi innrømmer det: vi er avhengig av venners støtte.

Tenk litt over det. Se på hva vi kan tilby. Og husk at det skal ikke meget til for å gi oss litt økonomisk og moralsk støtte til å fortsette virksomheten.

Lars Roar Langslet: Enhet og mangfold . .	kr. 12,—
Abort og menneskeverd. En debatt	kr. 14,—
Louis Evely: Credo	kr. 17,50
François Mauriac: Min tro	kr. 16,—
Den Hellige Messe	kr. 12,—
Det nye testamente, m. gullsn.	kr. 40,—
Kjærlighetens Evangelium	kr. 150,—

ST. OLAV FORLAG
Akersveien 5, Oslo 1

ANTI-KAP ELLER KRI

Av dr. JAN BRØGGER

M in artikkel, som av St. Olav (nr. 21) ble kalt Antikapitalisme og Kristendom (jeg brukte med velberåd hu konjunksjonen *eller*) har fått et par imøtegøelser i nr. 22. La meg med én gang si at disse ikke har fått meg til å endre oppfatningen, men dr. Gunnes inviterer i sitt innlegg *Det tredje standpunkt* til seriøs debatt, og jeg er takknemlig for en anledning til å utdype mine synspunkter.

For ordens skyld vil jeg også nevne Kjell Svendsens innlegg *Antikapitalisme og Kristendom* i samme nummer. Dette innlegg er lærerikt fordi det så usedvanlig avslørende viser hvor meget lettere det er å se splinten i sin brors øye enn bjelken i sitt eget; andres engasjement er for Svendsen *aggressiv uforstand*. Når det gjelder poenget i hans innlegg merker man seg at han innledningsvis sier at «*jeg ikke er advokat for sosialisme . . .*» og et par avsnitt senere hevder at «*Sosialistisk kapitalistisk tankegang er diametrale motsetninger — den første vender seg til menneske i samfunn med andre mennesker: «solidaritet, likhet og rettferdighet er sosialismens grunnlag».* (Begge uthevelser foretatt her.) Etter vanlig språkbruk lyder dette som noe av en anbefaling. At han i samme sekvens beskylder sin motpart for intellektuell uredelighet får meg til å tro at Svendsen her gir oss et praktisk eksempel på den sammenblanding av kristen og sosialistisk mentalitet han senere taler så varmt om.

Dr. Gunnes bringer inn i debatten et interessant sitat fra Pius XI's encyclica fra 1931 og spør om dette ikke like gjerne kunne vært skrevet i dag. Sitatet gir tilsynelatende full støtte til det «antikapitalistiske» arbeid man nå forsøker å fremme i katolisismens navn. Til dette er å svare at det nok kunne vært skrevet i dag, men det ville i tilfellet gitt en misvisende og ensidig karakteristikk av det økonomiske system i de liberale, vestlige demokratier. Sett i sin historiske sammenheng har sitatet en misvisende italiensk bismak, og det er pinlig å bli seg bevisst parallelliteten i encyclicaens påstander og det offisielle Italias utfall mot vestmaktens plutokrati i 20- og 30-årene. Om en i dag skulle henlede kristenhetens oppmerksomhet på økonomisk despoti, ville det ikke være tilstrekkelig å gå til angrep på den fri konkurranse. Jeg trodde ellers konkurransen var en garanti mot de monopoler som man har slik frykt for i «antikapitalistiske» kretser i dag. Men dette ligger for meg på siden av saken. Mitt innlegg mot såkalt «antikapitalisme» i katolsk regi var ikke et innlegg for kapitalisme, men mot det jeg mener er en farlig sammenblanding av politisk og religiøst engasjement.

Personlig bruker jeg ikke ordet kapitalistisk da det forlengst har mistet enhver analytisk klargjørende funksjon. Ordet er vel i dag nærmest å oppfatte som et venstreradikalt skjeldsord som anslår en rekke følelsesladede assosiasjoner: utbytting, imperialisme, undertrykkelse og i det

siste også naturødeleggelse og rovdrift på ressurser.

Sett i et større perspektiv er menneskeheten i ferd med å overskride en utviklingshistorisk terskel. Det som foregår i dag er av samme fundamentale betydning som det arkeologene kaller den *neolithiske revolusjon*, og som betegner den sosiale og kulturelle omveltning som fant sted da menneskene oppga jeger- og sanker-tilværelsen og begynte å dyrke jorden. Det store hamskifte som menneskene i våre sekler gjennomgår er av noen antropologer blitt kalt den *urbane revolusjon*. Det er sannsynlig at hele menneskeheten går mot en ny livsform, og det skjer selvsagt ikke helt smertefritt. Det er forståelig at mange i dag ønsker å stoppe utviklingen ved å henvise til alle dens skremmende bivirkninger. Dette ansees av mange i dag for å være radikalt, men er i virkeligheten reaksjonært.

Men jeg innser selvsagt at de praktiske problemer må løses, det er i seg selv en del av utviklingen. Ingen har heller lov til å innta en så olympisk holdning til den menneskelige hverdag at de betrakter den nye tids fødselsveer bare med kjølighet interesse. Men disse er ikke et produkt av bare ett økonomisk system. Problemene er ikke mindre i det vi etter tidens konvensjonelle, politiske oppdeling kaller Øst enn i Vest.

Den ensidige hetsen mot de liberale demokratiets næringsliv er derfor grovt urettferdig. At så mange slutter opp om den tror jeg delvis skyldes uvitenhet, men også et behov for ideologisk engasjement.

En samfunnskritisk gruppe som tok sikte på en uhildet klargjøring av de ulike økonomiske systemers virkninger ville man hilse med glede. Men den ville vel dessverre ha liten populær appell på lengre sikt fordi et mer inngående studium av de faktiske forhold ville gjøre det meget vanskeligere å moralisere. Det er dessverre de store forenklinger som slår best an.

Dr. Gunness har fått det feilaktige inntrykk at jeg ikke synes det er noe å forandre i vårt vestlige samfunn.

KAPITALISME STENDOM

OM ST. OLAV

Av PER BANG

Det skyldes at det er grenser for hvor meget man kan få med i et kort innlegg. Men jeg mener ikke at alt er såre vel. Jeg deler dr. Gunness' uro for meget av umenneskeligheten i det moderne industrisamfunn. Men jeg har det vanskeligere enn ham i min søken etter ondets rot og etter botemidler. Jeg kan ikke betjene meg av hverken begrepene kapitalistisk eller sosialistisk overfor disse spørsmål. Man vil kanskje finne det eiendommelig når jeg hevder at Karl Marx' analyse av industriproduksjonens sosiale organisasjon er den jeg har funnet mest anvendelig. Det er paradoksalt nok også denne analyse som har overbevist meg om at den marxistiske og/eller sosialistiske løsning neppe vil føre frem.

Jeg har en viss tro på organisasjonsmessig fornyelse innen bedriftslivet og jeg tror at man i den demokratiseringsprosess som nå er i gang vil oppnå meget. Jeg vil heller ikke utelukke at nye samlivsformer vil kunne redde det moderne mennesket fra fremmedgjørelsens problemer. Det eneste jeg imidlertid er relativt fast overbevist om er at løsningen ikke kommer fra det man tidligere kalte de tråkige moralister. Vi har hva dette spørsmål angår mer å lære av Henrik Ibsen enn av Karl Marx. Selv en kursorisk gjennomlesning av Vildanden burde frata en samfunnskritiker lysten til å opptre som en Gregers Werle med ideelle fordringer i øst og vest, særlig vest. Dette er nota bene ikke et argument mot enhver form for samfunnskritikk.

Det gleder meg at dr. Gunnes også er villig til å kreditere den vestlige sivilisasjon for utviklingen av rettsstaten og folkeretten. Men han kan ikke mene at spørsmål om menneskers frihet, likhet og brorskap er luksus. Da må han i kampens hete ha tapt målet av syne, og her bør vi alle besinne oss. Vi kjemper vel alle på vår måte for å leve opp til kristendommen.

I vår streben etter løsninger bør vi vel være varsomme med å ta Kristus og evangeliet til inntekt for våre spesielle synspunkter. La meg derfor avslutte med et ord til Pater Gerritsma:

For et par numre siden tok St. Olav inn en omtale jeg hadde skrevet av en film («Vintersoldater», som handler om amerikanske krigsforbrytelser i Vietnam), samtidig som redaktoren bæret meg med en velvillig avstandtagen i sin kommentarspalte. Det er ikke bare for å imøtegå ham at jeg skriver igjen, men for å fremsette noen bemerkninger over bladet. For det første må jeg si, som utenlandsleser, at St. Olav har utviklet seg til et utmerket tidsskrift, med bare én hovedfeil. Det inneholder oppbyggelig stoff, lokalt kirkenytt, verdenskirkenytt, kulturstoff og aktuell samfunnsdebatt i en mønsterverdig blanding, som redaktøren har all ære av. Avbalanseringen av disse vidt forskjellige stoffområder er opplagt meget vanskelig — men klovnene er altså også en god akrobat.

Feilen jeg nevnte er simpelthen at bladet ikke er stort nok. 15 sider med stoff og annonser — det rekker knapt til å presisere standpunkter. Jeg er klar over at det er et økonomisk spørsmål, men bør ikke det stilles til oss lesere og abonnenter? Hånden opp alle som er villige til å betale litt mer for noen flere sider!

Hver gang jeg har tatt opp ting som ligger litt fjernt fra trosliv og kirkelig praksis, har jeg hatt et nålestikk av dårlig samvittighet: er det nå riktig å bruke de smale spaltene til innlegg som ikke direkte har med katolisisme å gjøre? Jeg våger det allikevel, fordi jeg mener at det vi opp-

lever, og våre reaksjoner på det, må absorberes av og artikuleres gjennom en katolsk tankegang, og fordi jeg mener at aktuelle problemer også må drøftes i et katolsk forum. Her ser jeg bladets oppgave, ikke bare som et bindeledd mellom oss i den samme Kirke, men også som et forum hvor anderledestroende både kan få opp- tre, og sitte som tilhørere. Det vi sier i St. Olav vil neppe bli misoppfattet i en noenlunde opplyst lesekrete: det er ikke Den Katolske Mening om Vietnam, u-landshjelp, kapitalisme, krig- og-fred hver enkelt av oss legemnesker uttrykker. Det er En Katolikks Mening.

Med dette forbehold vender jeg tilbake til utgangspunktet. Redaktøren mener det er en kortslutning når jeg «i harme og avsky over myrderiene og bombingene i Vietnam . . . setter spørsmålsteget ved vår alliansepolitikk i Europa». Jeg setter nå allikevel dette spørsmålsteget, og jeg forsvarer dets plass i St. Olav fordi vi her snakker om et moralsk problem — medskyld og medansvar. Nettopp nå er det mange som spør i Norge, og godt er det. Et ubåt mysterium i Sognefjorden må ikke skremme oss fra å ove kritikk eller vise skepsis. Vår nye regjering fortsetter en utenrikspolitikk som tydelig gir plass til norsk moralsk vurdering på verdensplanet. Utenriksministerens ord om at Norge kanskje kan være oppmann eller megler i mulige konflikter mellom industriland og u-land er en direkte invitt til å stille spørsmål, vurdere fenomener, ta standpunkt ut fra en moralsk synsvinkel — en fortsettelse av den linjen som Nobelpriskomiteen har merket opp med navn som Ossietzky, Albert Luthuli, Martin Luther King. Norsk misjon får en utvidet virkekrets etter erklæringen i Stortinget. Den har alt vakt debatt — la oss for all del også se på den gjennom katolske briller, og la mitt forsinkede jule- og nyttårsønske til bladet og redaktøren være at St. Olav må få plass til enda mer debattstoff. Det er — bl. a. — på den måten at vi kan gjøre oss gjeldende som saltet og surdeigen, som jeg synes å huske at vi engang er blitt pålagt å være.

NESTE
NUMMER AV BLADET
KOMMER
27. JANUAR

selvom det er aldri så velment og gjørers aldri så forsiktig bør vi avstå fra å drøfte hvorvidt Kristus var ralikal eller konservativ. Vi må ikke glemme det tidløse perspektiv og at Hans rike ikke er av denne verden.

EN KONVERTITT

Sven Damsholt:

Kimen og canceren. Katolicismens dobbelte væsen og dens evne til at helbrede samfundet. København, Sankt Ansgars forlag. 1972. 132 s.

Anmeldt av A. Raulin, O.P.

Før i tiden ventet man av en konvertitt at han skulle fortelle om de gamle stier han hadde funnet. Idag virker det naturlig at konvertitten gjør opp med sin konversjon.

At nettopp Sven Damsholt gjør dette siste, er gledelig. Han har vært katolikk i en menneskealder — den tid man trenger for å se en flokk egne barn først vokse opp og så orientere seg i livet — han har hatt en rekke tillitsverv i det hjemlige danske legmannsapostolat, som bokhandler og forlagsmann har han år ut og år inn formidlet katolsk litteratur og han har evne til å uttrykke seg litterært.

Den genre han har valgt, er essay'ets, en genre som ikke er av de letteste, men som åpenbart passet best for ham ved denne anledning.

Den noe gåtefulle tittel angir det tema som hele essayet bygger på, nemlig at der i den menneskelige psyke finnes to grunnstrukturer som også gjenspeiler seg i de menneskelige samfunn. *Kimen* står for de mennesker og de strukturer i samfunnet som kanaliserer menneskekjærligheten og den mennesketjenende holdning — kimen er opphavet til liv og sunn vekst. *Canceren* (som fører tanken både i retning av et krabbelignende vesen og av en kreftsvulst) betegner den motsatte grunnstruktur, den veksthemmende og snyltende.

Disse to grunnstrukturer befinner seg overalt hvor mennesker ferdes, og deres samspill gir en mulig nøkkel til en dypere forståelse av all livsutvikling, sunn eller sykelig. Det sier seg selv at denne bruk av «kim» og «cancer» hverken vil kunne tilfredsstillende fysiologen, zoologen, kreftforskeren eller, for den saks skyld, psykologen, sosiologen eller historikeren. Men det dreier seg jo om et essay, og det er nettopp denne litterære forms styrke å tillate en viss frihet i bruk av suggestive bilder som ofte er mer uttrykksfulle enn videnskapelige avhandlinger. Og fra den side sett er valget av «kim» og «cancer» heldig.

Så kommer anvendelsen av de innledende bemerkninger på den katolske kirke. Andre forfattere, mer preget av dagens samfunnstenkning, har skrevet om den «illegale» kirke, om den «utopi» som leder mot den revolusjonære omveltning av det bestående. Andre igjen har appellert til det semittiske, «bibelske» menneskesyn for å gjøre opp med senere, «fremmede» elementer i kristendommen. Ved sitt valg av symboler orienterer Damsholt seg i en annen, mer personalistisk retning, som ikke forutsetter fagkseptiske studier eller marxistisk begrepsapparat. Egentlig går den åre han følger, tilbake til Augustin med dennes omtale av «to slags kjærlighet som har skapt to slags samfunn: egenkjærligheten og kjærligheten til Gud». Derfor opererer han også med en «kirke» og en «antikirke» som «lever i en komplisert sammen-slyngning inden for den synlige kirkes rammer», og «det eneste der nu hindrer os i at skille træet fra parasitten er menneskets manglende blik for den indre virkelighed» (s. 103).

Det utfordrende i denne boken, som forfatteren tilegner sine trosfeller, er selvsagt beskrivelsen av «anti-kirkens» nærvær og virke i den synlige katolske kirke, skildringen av cancerstrukturen. Uten det innslaget hadde essayet aldri sett dagens lys. Skildringen er ærlig, nådeløs og ofte treffende til tross for de uunngåelige forenklinger. Den skjelner meget overbevisende mellom tre ulike plan: materialistkristendom, følelses-kristendom og forstands-kristendom. Overalt er canceren uhyggelig virksom, men den egentlige anti-kirke har sitt hovedsete i forvrengningen av forstands-

kristendommen, hvor ulven lettest finner seg fåreklær.

Overfor denne analyse av cancerstrukturen virker skildringen av kimen unektelig blek og blodfattig — det er alltid lettere å mane frem djvelskapet enn helligheten, selv for en forfatter som en gang satte sin ære som forlegger i å utgi Teresa av Avilas selvbiografi, og som i årenes løp har beskjefteget seg ikke så lite med helgener og mystikere. Damsholt tror på kimens overlegenhet. Men hans (berettigede) henvisning til samvittighetens lys og hans (svakere begrunnede) tillit til en eventuell ny verdensreligion av synkretisk natur strekker ikke til som skildring av kimstrukturene. Hvis hans analyser av cancerens virke i det religiøse forstandsmenneske peker i retning av den franske dikter Georges Bernanos, finner man lite her som minner om landsbypresten og hans dagbok. Intensjonen er der, og viljen, men man skulle ønsket en utdypelse av kimbildet som, ved siden av — og egentlig mer enn — canceren, er det sentrale i essayet.

Forfatteren har selv ofte fortalt om sin første kontakt med en katolsk prest. Som ung, begavet skribent hadde han planer om å skrive en roman som i sitt persongalleri skulle omfatte en slik en. Han meldte seg til konvertittundervisning og tok flittig notater under de første timene. Etter noen samtaler meddelte han presten at han nu hadde samlet stoff nok til en roman han arbeidet på, og at presten skulle ha mange takk for sitt — ufrivillige — bidrag til det kommende litterære arbeidet. Romanen ble visstnok aldri skrevet, men forfatteren konverterte. Mon ikke han nettopp den gang ble vår tilløp i seg selv til hva han nu kaller en cancer-struktur? Mon ikke han nettopp den gang begynte å få øye på en annen struktur, nemlig kimen til liv og vekst? Det førte ham til en fruktbar selvransakelse. Idag innser han at strukturene «kim» og «cancer» ikke bare kan brukes for å skjelne hvete fra ugress i en ung, ambisiøs forfatters indre, forvirrede verden, men at de også med fordel kan anvendes på all menneskelig virkelighet, kirken iberegnet. Ved sitt essay viser han seg å være tro mot seg selv.

DOMINIKANERNES VÅRPROGRAM 1973

OM BØNNEN

Pater Boers O.F.M. vil fortsette sin foredragsserie om former for kristen bønn. Interesserte bes melde seg til dominikanerne, tlf. 55 07 71.

Foredragene vil finne sted tirsdager kl. 19.30 i Neuberggt. 15, og begynner 23. januar.

KATOLSK ORIENTERING

En moderne innføring i troen

Mandag 22. januar kl. 19.30:
ISRAEL ERFARTE AT GUD ER NÆR
ved fr. Arne Fjeld.

Mandag 5. februar kl. 19.30:
HVEM SKAL FORTELLE OSS OM GUD ER TIL, OG
HVEM HAN ER?
ved fr. Albert Raulin.

Mandag 19. februar kl. 19.30:
MENNESKESØNNEN
ved fr. Arne Fjeld.

Mandag 5. mars kl. 19.30:
HVEM VAR KRISTUS OG HVA BLE HANS VERK?
Noen betraktninger omkring en ny bok av prof. J. Jervell om evangelisten Lukas — ved fr. Albert Raulin.

Mandag 19. mars kl. 19.30:
BØNNEN
ved fr. Ellert Dahl.

Mandag 2. april kl. 19.30:
PÅSKEMYSTERIET
ved fr. Per Bjørn Halvorsen.

De som ønsker det, har anledning til å arbeide med emnene i samtalegrupper. Foredrag og samtalemøter alternerer, og finner sted mandager kl. 19.30 i Neuberggaten 15. Ledere: Sr. Mildri, sr. Liv, sr. Mette, fr. Thorn, fr. Raulin, fr. Fjeld.

Katolsk Orientering er åpen for alle, også for interesserte katolikker. Fri adgang.

□

Tirsdag 13. mars kl. 19.30:

NYE BØKER

Behovet for kristen informasjon er stort. Mange føler seg isolerte og rådvile i en tid da meget i Kirken og verden forandres. Her i Norden er det spesielt vanskelig å finne frem til passende litteratur som kan orientere om problemene, hjelpe oss til å ta standpunkt og utdype vår tro. Med dette behovet for øye har dominikanerne til hensikt å innby en gang i løpet av vår- og en gang i løpet av høstsemesteret til en aften, der et utvalg av nye bøker, utkommet på katolske og andre forlag i inn- og utland, blir presentert og kommentert til orientering for interesserte. Fri adgang.

INNSATS I AFRIKA

Fortsettelse fra side 3

takke alle som hadde bidradd til å reise dette bygget.

På grunn av de vanskelige og urolige tilstander i Uganda er rapporten og bildene fra innvielsen kommet Caritas Norge noe sent i hende. Mange uttrykker idag sin engstelse for Kirkens fremtid i Uganda. Prester og Søstre lider under usikkerhetens tunge byrde. Endel prester har måttet forlate Uganda fordi de ikke fikk sin oppholdstillatelse fornyet. Men de siste brev fra Søstrene gir uttrykk for at driften av deres sykehus vil kunne fortsette uforstyrret.

Samme dag som vår avdeling ved Kamuli sykehus ble innviet, åpnet sykehuset også en ny jordmorskole med internat, bygget av det tyske MISEREOR. Det er med en viss stolthet vi tør si at det var Caritas Norges prosjekt i Kamuli som bragte MISEREOR inn i bildet.

Landbruksprosjektene i Kenya.

Ngelani landbruksskole står foran sin

fullførelse (Fasteaksjonen 1970). Alle bygningene er under tak og innredningen er i full gang. Man akter å åpne skolen engang i løpet av året, men datoen er ennå ikke fastlagt.

Mønsterbruket i Kituro (samme fasteaksjon) gjør fremskritt. Jordbrukslaboratoriet er bygget, men det har tatt lenger tid enn beregnet å få ryddet skogen og få bygget de nødvendige terrasser oppover åssiden for nydyrking. Man akter å begynne dyrkingen engang i april, og Caritas Norge har fra Norsk Hydro A/S fått et støtte-kvantum kunstgjødsel som bidrag til disse to prosjektene i Kenya.

Nyandarwa barnehjem i Kenya

(Fasteaksjonen 1971) er under oppføring. Dette prosjektet går i Caritas Danmarks regi og ventes fullført i løpet av året. Den lokale befolkning har ydet et vesentlig bidrag til barnehjemmet og ser frem til at det skal komme i drift.

Fasteaksjonen 1973.

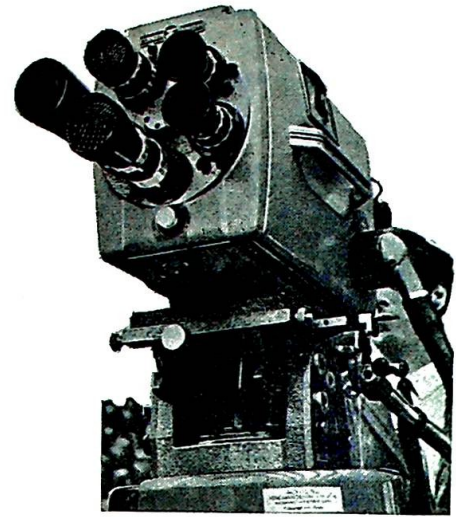
Den Nordiske Bispekonferanse har bestemt at Fasteaksjonen 1973 skal ha som formål et nytt voksenopplærings-prosjekt i Senegal, i distriktene Podor og Matam. Dette er svært tilbakestående distrikter og voksenopplæring er vesentlig for befolkningens utvikling.

I St. Olav nr. 22 hadde «Ungdommens Caritas» en åpen henstilling til Caritas Norge om å yde bidrag til frigjøringsbevegelsen i Guinea-Bissau. Dette er i og for seg ikke oss imot. Men for det første er altså fasteaksjonsmidlene i 1973 allerede bundet. For det annet har Caritas Norge ingen andre midler til disposisjon for utviklingshjelp. For det tredje foreligger ikke noe konkret prosjekt fra Guinea-Bissau. Det er selvsagt at konkrete, humanitære prosjekter kan komme i betraktning idag og for fremtiden.

Beretning og regnskap for Caritas Norges arbeid i 1972 vil foreligge i slutten av måneden.

❧

NYHETER OG KOMMEN- TARER

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		12.30	—
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
			10.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		19.00	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07		9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765		17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30	10.45
		19.00	—
			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		8.15	10.30
<i>St. Elisabethsostrene</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII) St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

CIVITA CASTELLANA: Pave Paul feiret messen julenatten ved et stenalter utenfor den nye tunnelen i Civita Castellana, fem mil nord for Roma. Arbeiderne hadde på fritiden hugget ut alteret og innbudt paven til å komme, og over 1000 tunnelarbeidere og deres familier var til stede ved den hellige handling.

KAMPALA: Det foreligger ennå motstridende opplysninger om de kristnes situasjon i Uganda. I følge Londonavisen The Times er bl. a. følgende katolikker henrettet etter ordre av president Anin: Den tidligere statsminister Kiwanuka, Ankolastammens leder Bananuka, ordføreren for landets demokratiske parti og rektoren ved Makerees universitet Sentongo. I følge det amerikanske nyhetsmagasinet Newsweek står de fleste av landets biskoper under overvåkning. Det skal også ha gått ut ordre til alle katolske soldater i armeen om enten å ta avskjed eller å fornekte sin tro. To offiserer som forandret en vaktliste for å gi noen soldater anledning til å gå til messe, ble henrettet. Den 23. november erklærte presidenten at alle kristne misjonærer skulle melde seg til nærmeste myndighet.

PARIS: 35 portugisiske prester og legmannsledere i Funchals bispedømme (Madeira) har i et dokument kritisert kirken i Portugal som etter deres mening er mer opptatt av å opprettholde og forsvare sine tradisjonelle rettigheter enn av å ta del i menneskenes problemer. Dokumentet som ikke er offentliggjort i portugisiske aviser,

har sirkulert mellom enkeltpersoner for det ble sendt til den apostoliske nuntius i Portugal. I følge NC News Service kritiserer dokumentet at «sogneprestene konsekvent låses fast i administrativt arbeide». De fleste portugisere lever sosialt og økonomisk underutviklet, noe som fører til store farer og vanskeligheter for deres menneskelige og religiøse liv, heter det. Undertegnerne ber de forskjellige religiøse sammenslutninger om å forandre sin virksomhet slik at Konsilets tanker kan settes ut i livet.

ARMAGH: Erkebiskopen av Armagh og primas for hele Irland, kardinal Conway har igjen skarpt fordømt bruk av voldsmetoder i Nord-Irland. I en erklæring før jul tok kardinalen avstand fra både IRA's voldshandlinger som det økete voldet mot den katolske befolkning i Nord-Irland. 60 katolikker har de seneste ukene falt som ofre for politiske mordaksjoner, skriver Conway. Videre har over 1000 katolske familier mistet sine boliger som følge av bombeattentater det siste halvår. Mord og vold må overalt fordømmes, skriver kardinalen, som mener at majoriteten av både katolikker og protestanter er imot ekstremistenes aksjoner. Han oppfordrer samtidig kristne over hele verden til å be for fred i Nord-Irland.

HAAG: Den katolske kirke i Holland har kommet i en alvorlig økonomisk stilling, ifølge svenskenes KIT. De syv bispedømmene i landet har derfor startet aksjonen «Vår Kirke» som skal prøve å gjø-

re de troende mer oppmerksomme på deres økonomiske ansvar både i sognene, i bispedømmene og på det nasjonale plan. I Holland bruker man ikke kirkeskatt eller sogneskatt, man er derfor helt henvist til inntekter fra kollektene. Ofte blir det tatt opp flere kollekter under samme gudstjeneste for å dekke ulike behov. Problemet er at man på det viset bare når de som kommer i kirken. Til tross for at antall messe-besøkende er høyt i Holland sammenlignet med mange andre land, har det likevel skjedd en nedgang her de siste år. Man har derfor besluttet seg for å vende seg til alle landets katolikker med et opprop, spesielt de som ikke regelmessig deltar i søndagsmessene. Aksjonen «Vår Kirke» som er innledet nå i januar måned, skal med hjelp av massemedia, plakater og brosjyrer slå et slag for Kirkens økonomiske behov.

DUBLIN: 81 prosent av de mannlige og 77 prosent av de kvinnelige elevene ved de irske gymnas har alvorlig overvekt å bli prest eller ordenssøster. Dette fremgår av en undersøkelse som de irske biskoper har gjort blant 600 gutter og 600 piker ved 29 gymnas i hele republikken. Til tross for disse høye prosenttall er antall preste- og ordensskall idag betydelig lavere enn tidligere. I følge undersøkelsen ligger forklaringen på dette bl. a. i nye holdninger til kjærlighet, sex og ekteskap. Dagens ungdom mener ofte at livet utenfor presteseminar og kloster ikke bare er godt og interessant, men at det også er verd å leve sett fra et kristent synspunkt. De unge finner at de som vanlige gifte mennesker kan hjelpe til med å bygge opp Kirken og samtidig leve i verden. For guttene er sølibatet samt det moderne livs lettelsener de viktigste hindringer når det gjelder å bli prest eller munk. For pikene virker det som om løftet om lyskhet mer enn løftet om kyskhet byr på den største vanskeligheten. Undersøkelser viser imidlertid også tydelig at nedgangen i antall kall ikke skyldes en alminnelig nedgang blant de unge på det religiøse livs område. Ungdommen idag er hverken bedre eller dårligere enn den var for 10 eller for 20 år siden, heter det. De fleste unge i Irland anser religionen for å være så viktig at mange vier hele sitt liv til den, de regner messen og sakra-

En kloun

Det er så mange pessimistiske trekk i tiden, det er riktig. For eksempel dette at familiens minstemann (som har blitt 15 år) ikke lenger så ofte sier rare ting jeg kan bruke i en klounebetragtning. Det er slutt på den tiden.

Ikke kan jeg med samme utbytte som før kjøre tunnelbane heller. De små menneskelige glimtene er tilsynelatende borte, mens man engstelig snakker om siste ran og gårdsdagens hærverk.

Men håpet lever. Og forleden synes jeg at det glimtet til igjen i 15-åringen:

Han spilte sjakk med en av sine eldre brødre. Jeg så på, men hadde fått streng beskjed om ikke å blande meg i dysten (noe som falt meg vanskelig). Det eneste som kunne berge ham i en krise som utviklet seg var etter min mening et droningbytte.

Jeg skulle altså ikke si noe, men kunne ikke være helt stille. Jeg mumlet:

— Husker du hva Henrik VIII (den ene dronningen sto på H 8) gjorde med sine koner?

Gutten så litt irritert på meg, kikket igjen på brettet, kom tilbake til meg. —

mentene for viktige og de forstår betydningen av misjonsarbeidet.

ROM: Forhandlingene er gjenopptatt mellom Vatikanet og Tsjekkoslovakia etter å ha vært avbrutt i to år. Før jul møttes i Rom Karel Huruza og Karel Homola som leder kommunistpartiets tsjekkiske og slovakiske kirkebyråer med erkebiskop Casaroli og monsignor Cheli. I følge NC News Service mener kilder i Vatikanet at man i første omgang har drøftet administrative spørsmål for ledelsen av Tsjekkoslovakias bispedømmer. Først på nyåret kan man eventuelt nærme seg brennende spørsmål som deporteringen av ordenssøstre til «konsentrasjonsklostre», de hindringer som legges for Kirkens arbeide blant de troende, den katolske presses virksomhet samt den harde kvotereguleringen av adgangen til landets presteseminarer. Et annet problem er at regjeringen i Praha fastholder at all mannlig ordensvirksomhet strider mot loven.

Hva var det den gamle fantaserte om? Jeg gjentok spørsmålet.

— Han giftet seg med dem, sa gutten.

— Jo, jo. Men han gjorde noe mer enn det.

Stilhet. De samme øynene som fór fra brettet og til pappa og tilbake igjen. Jeg tror det demret for ham, men han ville ikke godta at man sydde puter under armene hans. Han svarte, antagelig for ikke å være helt avvisende:

— Nå det, han skilte seg fra dem.

Spillet fortsatte langsomt. Jeg ble sittende og glane på 15-åringen som snart vokser oss alle over hodet. Og plutselig tenkte jeg: Det er fordundre meg masse håp likevel, for alle ting. Selv i januar måned. Og plass for noe mer enn hals-hugging og mobbing og dystre fornemmelser av at det er sist på med verden.

Jeg så på brettet. Dronningene gikk høvisk fra hverandre som i en turdans. H 8 sto tom. Men jeg så anelsen av et smil i minstemanns øyne fordi han hadde parert min hjelp og fordi han regnet med å klare seg på en annen måte og fordi vi likevel fortsatt var vel forlikte.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. AR

BØNNEUKEN

OPPROP TIL BØNN FOR KRISTEN ENHET

18.—25. JANUAR 1973

I dag går det en bølge av vekkelse og fornyelse over store deler av kristenheten. Karakteristisk for denne vekkelsen er en ny inspirasjon til bønn og det faktum at kristne som tilhører forskjellige kirkesamfunn engasjeres. Ny forståelse og kjærlighet tvers over gamle kirkegrenser skapes. Vekkelsen fører til forbrødring og forbrødringen skjer i felles bønn og lovprisning.

Bønneuken for kristen enhet 18.—25 januar 1973 som holdes over hele verden, vil være et ledd i denne forbrødring. Temaet er disiplenes ord: «Herre, lær oss å be!» (Luk. 11, 1.) Det er ikke tilfeldig at disse ord er valgt. Bønnen faller ikke uten videre naturlig for oss. Godt er det da å få gå i lære hos Jesus Kristus.

Aftenen før han led, ba Jesus inderlig til sin himmelske far, om at alle som kom til tro på ham, måtte være ett. I sine disiplers påhør avla han regnskap for det kall som var betrodde ham: å forkynne sannheten. «Jeg har gitt dem ditt ord. Hellige dem i sannheten, ditt ord er sannhet.»

Guds ord er sannheten. Bare denne sannhet fører til enhet. Guds ord skal ved den Hellige Ånd samle Guds barn som er adskilt til enhet, den enhet som er Faderens og Sønnens egen. Denne enhet eksisterer allerede. Den eksisterer fordi Jesus er Herren som alle kristne tror på og er døpt til. Alt vi har som kristne, har vi mottatt som gave fra den ene og samme Herre. Bønneukens formål er derfor ikke å søke tilveiebragt den enhet som allerede eksisterer, men ganske enkelt å be Gud om at denne enhet må bli bestemmende for oss, synlig for enhver, slik at verden kan tro at Jesus er sendt av Faderen. Det dreier seg i denne forbindelse ikke om å skape en «super-kirke» som alle kirker og trossamfunn skal inngå i. Tvert om er det viktig å gjøre klart for hver enkelt den fundamentale enhet i Kristus som allerede forener kristne mennesker, tross ytre skillelinjer. Vi sikter på uavlatelig å kalle alle kristne til å ha for øyet den allerede eksisterende enhet. Denne enhet må bestemme vårt forhold til hverandre.

«Herre, lær oss å be!» Med disse ord kom disiplene til Jesus. Nå skal også vi gå til ham og be: «Herre lær oss å be!» Herre, lær oss å be sammen!» Sammen vil vi be: «Fader vår . . .» Bønnen til vår far i himmelen, bønnen om at hans rike må komme og hans vilje skje også på jorden. La oss møtes til denne felles bønn til vår himmelske far under Bønneuken for kristen enhet! Han som har kalt oss, venter på sine barns felles bønn og lovprisning!

Arne A. Amundsen. Kaare Berg-Hansen. D. J. Boers. Ole E. Borgen. Peder Borgen. Sylvi Baardset. Haakon Dahlstrøm. Thorvald Dannevig. Peder A. Eidberg. Martha Ingegjerd Ellingsen. Svein Ellingsen. Nils J. Engelsen. Asle Enger. Haakon Flottorp. Kaare Frantsovoll. Tord Godal. John W. Gran. Fredrik Grønningsæter. Alfred Hauge.

Torgeir Havgar. Ragnvald Hemstad. Vera Henriksen. Wilhelm Hertman. Olaf Hillestad. Ragnar Horn. W. Huijbregts. Else Johannessen. John Barth Johannessen. Alex Johnson. Per Juvkam. Rolf Karlsen. Trygve Karlsen. Reidar Kobro. Arne Koksvik. Per Th. Kolle. Lars Roar Langslet. John Olav Larsen. Sigurd Lunde. Per Lønning. Edin Lovås. Herman Friis Laading. Alf Modvar. Alfred Moen. Einar Molland Vera Molland. Willey Olsson. Thor Pettersen. Hans Rognstad. Johs. Riith. Eivind Saxlund. Martin Ski. Sverre H. Smebye. K. A. Solhaug. Gunnar Spilling. Arvid Strand. Kaare Støylen. Einar Thomassen. Finn Thorn. Wilhelm Thronsen. Olav Tysnes. Erling Tønder Wang. Johs. Wember. Jorunn Wendel. Jens Wisløff. Enok Adnøy.

For å gjøre . . .

(Forts. fra s. 5.)

katolsk eller en reformatorisk kristen, ville man bare ødelegge selve roten til sannferdigheten i økumenismen og i de adskilte kristne kirkers og trossamfunns gjensidige forhold og samarbeide.

Han kommer ikke forbi det faktum at det gis en ganske bestemt dogmatisk-teologisk forutsetning til økumenismens respektive katolske og protestantiske ekklesiologiske prinsipper. Og disse prinsipper må respekteres, om man personlig er enig i dem eller ikke. Det er klart at Bønneuken for kristen enhet må utelukke alt som, fjernt eller nært, kunne skade eller komme iveien for en åndelig uavhengighet av enhver kristen kirke med hensyn til sin religiøse frihet.

Men saken har også en annen side, og denne er felles for alle kristne. Både de katolske, de ortodokse, de anglikanske og de protestantiske kristne befinner seg allesammen eksistentielt og psykologisk i en tveegget situasjon. Kristi kirkes enhet er på den ene side et mysterium som allerede er virkeliggjort, på den annen side, på det historiske plan må denne enhet bli synliggjort mer fullkomment. Ved dette benekter man ikke at Kristi ene Kirke ikke skulle være en fremdeles idag bestående virkelighet i vår historie. Med dette vil man heller ikke påstå at den ene Kristi kirke er en platonisk idé eller en abstrakt essens. Med dette blir det bare ment at alle kristne, uansett deres konfesjonelt bestemte tilhørighet til en bestemt kirke eller et bestemt kristent trossamfunn, må vokse dypere inn i selve Kristi kirkes mysterium, som de alle tilhører i kraft av den éne og samme dåp, som er en dåp til den éne og samme Herre Jesus Kristus. Bønneuken for kristen enhet må derfor forstås som et sammenløp av enhver enkelt kristen konfesjons bønnen rettet i full religiøs uavhengighet og frihet til den éne og samme Kristus som de alle elsker, tilber og forkynner.

Hvem vil idag helt nøyaktig påstå at han vet hva Kristus hadde i sine tanker da Han ba for sine disipler at de skulle være ett som Faderen og Han er ett? Helligånden alene kan føre oss til den hele sannhet og dens fulle forståelse.

Bønneukens intensjon for hvilken de adskilte kristne forener seg i felles bønn er da: «alle kristnes enhet som

(Forts. s. 15.)

„En provins til landet lagt”

Charlotte Blindheim

Roar L. Tollnes:

«Kaupang — Vikingenes Handelsplass.»

Ernst G. Mortensens Forlag.

I løpet av det 20. århundre og da vesentlig etter siste krig er det i Norge kommet fart i de mange viktige arkeologiske utgravninger hvis resultater kaster lys over vårt lands historie - vår fortid. Våre arkeologer presenterer resultatet av utgravingsarbeidene i bøker ofte spennende som thrillers. Professor Sverre Steen og Asbjørn Herteig har beriket litteraturen om vår fortid med interessante bøker om utgravningene på Bryggen i Bergen. I disse dager er boken om utgravningene på Kaupang i Tjølling (Skiringssal), skrevet av utgravningens leder konservator Charlotte Blindheim og Roar L. Tollnes «Kaupang — Vikingenes Handelsplass» — kommet og om ikke lenge kan vi vente beretninger om utgravningene på Lance of Meadows både fra Helge Ingstads og hans hustru arkeologen Anne Stine Ingstads hånd — utgravningene som beviser at nordmenn oppdaget og koloniserte i USA før Columbus.

Også utgravningene i Tjølling har levert bevis for en historisk antagelse det har hersket tvil om: Beretning om Skiringssal — bygden hvor markedet — kaupangen — ligger kjennes fra så langt tilbake i

Besøk bokhandelen

321

Hallvard Rieber-Mohn VÅR VENN JOHANNES

«Rieber-Mohn har levert en utmerket bok — selv-sagt. Sjarmant er nærmest ordet en må bruke om det portrett han tegner . . . Ja, les selv — både boka og mannen den omtaler er det vel verd.»

Arne Prøis i *Nationen*
Billigbok 14,—, ib. 24,—

Aschehoug

Av

CHRISTIANNE UNDSET SVARSTAD

tiden som på 800-tallet. Det er kong Alfred den store av England som har hørt av den norske storhandelsmann Ottar fra Hålogaland at han på vei til markedsbyen Hedeby — nu Slesvig — hadde besøkt Sciringesheal. — Denne beretning viser forresten at den gamle handelsrute fra 800-tallet altså var kjent og brukt gjennom flere hundre år da den under Norges forening med Danmark ble vanlig rute for mange handelsmenn som fra Schlesvig-Holstein fant veien til Trøndelag og Nordland hvortil så mange fra denne egn utvandret og grunnla store handelshus, nettopp i det nordlige Norge.

P. A. Munch regnes som pionéren på Kaupang-forskningen og han påviste at når man gjennom Ottars beretning til Kong Alfred kan utgå fra at Kaupang eksisterte som markeds plass allerede for snart 1200 år siden, kunne man regne med to kategorier jordfunn: boplassfunn og gravplassfunn. Munch besøkte stedet i 1850-årene, gjorde notater om funn og nevner «hundrer av gravhauger». I «Det Norske Folks historie» skriver han dertil om «det brogede liv» som i fjerne tider må ha funnet sted ved Viksfjords bredd — mange slags skipstyper og byttehandel med eksotiske og spennende varer for hjemlige produkter. Munch døde i 1863. Fire år etter begynte antikvar Nicolay Nicolaysen de første utgravninger på Kaupang. Han tok fatt nettopp på de gravfelter P. A. Munch hadde ivret for å få nærmere undersøkt. I løpet av to måneder gravet han ut 80 gravhauger. Det han fant innfridde ikke forventningene og førte til 80 års pause i de offentlige utgravningene. I 1947 førte nye og verdifulle funn til fortsatt offisiell utgraving og gjennom 7 sommersesonger ble ca. 60 flatmarksgraver avdekket og undersøkt. Det førte til interessante og spennende funn og til nytt lys over norsk historie. Beretningen om de to grupper funn er interessant for enhver som gjennom denne tid har lest spredte dagspressereferater om arbeidet på Kaupang ved Larvik.

Den neste fase i utgravingsarbeidet fra 1956 til 1967 avslørte stedets bebyggelse, brygge- og markeds plass. Gate- og husfragmenter, gamle brønner m. m. — kort sagt konturene av det Kaupang P. A. Munch så fantasifullt beskrev.

Man kunne nesten ønske at det på ba-

sis av de bygningsfragmenter som nu er kommet for dagen kunne reises et par hus av den typen som man nu vet har vært karakteristiske for Kaupang og at en del av de funn som er fravristet den sagnom-suste markeds plass kunne monteres her. Blindheim/Tollnes' bok er en glimrende guide til området som nok for det store publikum ville bli av større interesse om man fikk se mere av livet som det en gang har utfoldet seg, og ikke bare de fragmenter det kreves fagkunnskap for å forstå innebyrden av. Slik har man løst

(Forts. neste s.)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Trondheim
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Hønefoss
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tromsø
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Trondheim
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

(Forts. fra forr. side.)

populariseringen av lignende anlegg for eksempel på de Lipariske øyer (utenfor Sicilia) og på Shetland og Orknøyene hvor det i tilknytning til utgravinger fra før-kristen tid er reist boplass-utsnitt som viser hvorledes det som nu er arkeologiske fragmenter en gang har sett ut. De originale fragmenter og de restaurerte kopier vises side om side og anleggene bringer penger til fortsatte utgravinger fordi publikum valfarter til arkeologiske even-tyr, som det foruten arkeologer bare er gitt forfattere som en Mika Waltari eller en Kåre Holt å blåse liv i — selv om et område som Kaupang under de 17 sesonger utgravningene har vært i gang har vært

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

BERGEN

Eches Farvehandel

NYGARDSGT. 19

VESTA • HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

besøkt av tusener av skuelystne — et uttrykk for interesse som burde føre til at stedet blir permanent valfartsmål. Det gjør vårt land rikere. Det er en storbragd

innenfor norsk arkeologi Charlotte Blindheim — Ingvald Undsets datterdatter — har ledet og vært med til å fullføre — en ny provins til landet lagt.

NORSE CUT

en mild og aromatisk
pipetobakk
fra Tiedemann

BERGEN

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforetning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tif. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

For å gjøre . . .

(Forts. fra s. 12.)

Kristus har villet den for sin Kirke.» De ber om at Herren må gjøre dem ett når Han vil det, såsom Han vil det og med hjelp av de midler som Han velger. Denne formulering som har den kjente Abbé Couturier til sin opphavsmann og som i sin tid ble meget omdiskutert, har det Annet Vatikan-konsil implisitt gjort til sin, når det sier om Økumenismen at den er omsorgen for enhetens gjenopprettelse som vedkommer hele Kirken: «En slik omsorg er allerede i seg selv et uttrykk for det broderlige forhold som består mellom alle kristne, og den leder mot den fulle og fullkomne enhet når og slik som det behager Gud.» Og når samme Konsil sier i samme dekret at «den åndelige økumenisme» er sjelen i hele den økumeniske bevegelse, i denne omsorg, har man jo beviset på bordet!

Under Bønneuken for kristen enhet vil vi da gå og i fellesskap med våre medkristne av andre konfesjoner be

om «den enhet som Gud måtte ville, når Gud måtte ville den, og ved de hjelpemidler som Gud måtte ville». Ingen behøver å være redd å be slik. Det er så sant hva Yves Congar sier: «Bønnen for enheten er bare en del av, en aspekt til bønnen *tout cour*. For, hvad er det å be? Vesentlig betyr det å ha stilt seg selv i Guds plan, å overgi sin vilje til Guds egen. Å be, det er: å ta del i Guds vilje, å stille seg innenfor Hans plan, å åpne seg og å tilby seg å være den Han vil, for å gjøre hva Han vil. I denne situasjon føler jeg ingen trang til å spesifisere min bønn. Min bønn for enheten, det er å stille meg innenfor Guds plan for å tilby meg å være den han vil, der hvor han vil, for det han vil. For dette behøver jeg ikke å gi avkall på noen overbevisning av min katolisisme». Den kjente reformerte klosterbror av Taizé, Max Thurian, som samtidig er en kjent teolog, uttrykker kanskje best av alle det som i denne forbindelse kan og bør sies: «Vi kan ikke abstrahere fra våre særegne overbevisninger. Men om vi i sannhet trer inn i Jesu bønn (om enhet), må vi helt og holdent hengi oss til Ham og vite — noe som ikke går imot den kristne tro — at Guds vilje, Kristi intensjon, Helligåndens bønn inne i oss, uendelig overgår alt hva vi kan be om eller tenke.

ST. OLAV'S

REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2. Oslo

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

ØVRE SLOTISGAIE 8, OSLO

ATTENTATET

Den tradisjonelle filmpremiere i Oslo 2. juledag var stort sett en skuffelse — den bød på en rekke mer eller mindre likegyldige filmer som vil gå temmelig upåaktet hen. I massen er det imidlertid én film som stikker seg litt frem, og som fortjener å bli sett av et større publikum, nemlig *Attentatet* av Yves Boisset.

Filmen kommer innenfor rekken av politiske filmer som *Z* og *Tilståelsen* av Costa Gavra, begge fransklagde, selv om det er begivenheter i Hellas og Tsjekkoslovakia de tar for seg. Denne gangen behandles imidlertid en historie som kanskje fikk aller størst betydning i Frankrike, nemlig den såkalte Ben Barka-affæren i 1965. Den marokkanske opposisjonslederen Ben Barka, dømt til døden *in absentia* i sitt eget land, ble lurt fra Sveits, hvor han levde i eksil, til Paris hvor han ble bortført fra en *drugstore* i Latinerkvarteret. Hans videre skjebne er ikke kjent med sikkerhet. Saken vakte i sin tid stor oppmerksomhet i Frankrike på grunn av de innenrikspolitiske implikasjoner den hadde. Måten bortføringen foregikk på, var nemlig slik at den ikke kunne ha funnet sted uten mer eller mindre aktiv deltagelse fra offisielle franske instansers side, først og fremst politiet og etterretningsvesenet. Ryktet visste å fortelle at meget høyt plasserte personer i den franske statsadministrasjon var innblandet, og hele saken ble en sterk belastning for det politiske regimet under de Gaulle, den første politiske skandale av en type som gaullistene til da hadde klart å holde seg klar av, men som i dag igjen er i ferd med å gjenvinne sin tradisjonelle plass i fransk innenrikspolitikk.

Attentatet må nærmest betegnes som en halvdokumentarisk fremstilling av denne affæren. Den er delvis filmet *on location*, og hovedfigurene er stort sett de samme som i Ben Barka-saken, selv om det ikke er til å unngå at rekonstruksjonen av begivenhetene ikke kan bli annet enn løselig og til sine tider svært hypotetisk, men dog

innenfor sannsynlighetens grenser. Med virkelige begivenheter som utgangspunkt, har regissøren Boisset og den dyktige manus-forfatteren Jorge Semprun laget det som uten tvil må kalles en spennende film, kanskje litt ved komplisert, men det faktum viser at omgangen med virkeligheten ikke har vært for fri.

Sett i forhold til de to filmene som er nevnt ovenfor, nemlig *Z* og *Tilståelsen*, er allikevel slektskapet større med en film som *The French Connection* enn med disse to klart politiske filmene. Dette skyldes vel først og fremst det faktum at det i *Attentatet* dreier seg om aktuelle franske forhold, og ikke om det som foregår i land som Hellas og Tsjekkoslovakia. Der som filmen skulle ha noen som helst sjanse til i det hele tatt å bli vist i Frankrike, ville det nok ha vært vanskelig å gå lenger i fremstillingen av korrupsjon og politisk maktmisbruk. Det samme ville vel ha vært tilfelle i de fleste land, de være seg aldri så demokratiske. Men den forsiktigheten som utvises, gjør også at filmen blir temmelig tannløs. Sant nok: den viser at til og med på fremtredende stillinger innenfor statsapparatet sitter det folk som kynisk setter lov og rett til side når «større», dvs. maktpolitiske, interesser tilsier det. Men dette er noe alle vet, ikke minst i Frankrike, og filmen gjør det litt lettvindt for seg ved å vise at som statsapparatet har sine «bad guys», har det også sine «good guys». Denne sannheten har ikke minst amerikansk film levd på i årevis. Og når *Attentatet* tross alt ikke hever seg svært meget over det en vanlig, god kriminalfilm kan prestere, er det fordi den ikke kan, vil eller tør avsløre hele det system som står bak slike saker som Ben Barka-affæren. Den forblir svært meget på overflaten og mangler dybde. Men overflaten er i og for seg interessant nok til at filmen er verd å se.

PH

NOEN KOMENTARER:

Lars Roar Langslet:
ENHET OG MANGFOLD
Kr. 12,—

«En ypperlig og kort innføring i de problemer det moderne pluralistiske samfunn reiser for politikken og ikke minst kulturpolitikken.»
Finn J. Sæle i Vårt Land.

ABORT OG MENNESKEVERD
En debatt.
Kr. 14,—

«Fra perm til perm et saklig og tankevekkende bidrag i debatten.»
Per Lønning i Aftenposten.

Louis Evelyn:
CREDO
Kr. 17,50

«Credo, vår trosbekjennelse . . . Kirkens vakreste, men også mest brukte ord. Vanen og slovheten hos de troende har ofte «uskadeliggjort» dem. Her gjenoppstår de med ny kraft og vil inn i våre sinn, ladet av ånd og liv.»
Thomas Patfoort i Forordet.

François Mauriac:
MIN TRO
Kr. 16,—

«Boken er oppbyggelig i ordets egentlige forstand, idet den gir leseren lyst til å styrke og fornye sitt eget forhold til Kristus.»
Arne Fjeld i St. Olav.

DET NYE TESTAMENTE
Oversatt av Erik Gunnes.
Kr. 40,—

«En storbedrift, en historisk og kirkehistorisk begivenhet . . . et nytt GIV i arbeidet for å formidle det guddommelige budskap til det moderne menneske.»
Jos Norborg i Nationen

«Den Hellige Messe» har De selvfølgelig allerede skaffet. Uunnværlig for alle katolske kirkegjengere.
Norsk bokkunstpris. Innb. kr. 12,—.

ST. OLAV FORLAG
Akersveien 5, Oslo 1

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Age Ronning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.